

An Bhruiséil, 17 Nollaig 2020
(OR. en)

14171/20

Comhad Idirinstitiúideach:
2020/0036(COD)

ENV 823
CLIMA 359
TELECOM 272
DIGIT 155
ENER 505
COMPET 646
RECH 534
MI 584

TORADH NA nIMEACHTAÍ

ó:	Ardrúnaíocht na Comhairle
chuig:	na toscaireachtaí
Uimh. an doic.	14004/20
roimhe seo:	
Uimh. an doic. ón gCoim.:	6547/20; 10868/20
Ábhar:	Togra le haghaidh Rialachán ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle lena mbunaítear an creat chun aeráidneodracht a bhaint amach agus lena leasaítear Rialachán (AE) 2018/1999 (An Dlí Aeráide Eorpach) - Cur chuige ginearálta

Gheobhaidh na toscaireachtaí, san Iarscríbhinn a ghabhann leis seo, mar eolas, an téacs ar tháinig an Chomhairle (Comhshaol) ar chur chuige ginearálta páirteach ina leith, ag an gcruinniú a bhí aici an 17 Nollaig 2020, maidir leis an togra thuasluaite.

Na hathruithe a rinneadh mar thoradh ar an bplé a rinneadh sa Chomhairle, ar an leagan a bhí ann roimhe seo de théacs na hUachtaránachta (atá in 14004/20), marcáiltear iad

i gcló trom agus líne fúthu (lch. 10). Cuirtear líne faoi athruithe a rinneadh roimhe seo ar an togra ón gCoimisiún agus [...] thart ar théacs a scríosadh.

Togra le haghaidh

RIALACHÁN Ó PHARLAIMINT NA hEORPA AGUS ÓN gCOMHAIRLE

lena mbunaítear an creat chun aeráidneodracht a bhaint amach agus lena leasaítear

Rialachán (AE) 2018/1999 (An Dlí Aeráide Eorpach)

TÁ PARLAIMINT NA hEORPA AGUS COMHAIRLE AN AONTAIS EORPAIGH,

Ag féachaint don Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh, agus go háirithe Airteagal 192(1) de,

Ag féachaint don togra ón gCoimisiún Eorpach,

Tar éis dóibh an dréachtghníomh reachtach a chur chuig na parlaimintí náisiúnta,

Ag féachaint don tuairim ó Choiste Eacnamaíoch agus Sóisialta na hEorpa¹,

Ag féachaint don tuairim ó Choiste na Réigiún²,

Ag gníomhú dóibh i gcomhréir leis an ngnáthnós imeachta reachtach,

¹ IO C , , lch. .

² IO C 324, 1.10.2020, lch. 58.

De bharr an mhéid seo a leanas:

- (1) Leagtar amach sa Teachtaireacht ón gCoimisiún an 11 Nollaig 2019, dar teideal 'Comhaontú Glas don Eoraip'³, straitéis nua fáis a bhfuil sé mar aidhm aici an tAontas Eorpach a chlaowlú ina shochaí chóir rathúil, ag a bhfuil geilleagar nua-aimseartha iomaíoch atá tíosach ar acmhainní, nach mbeidh aon ghlanastaíochtaí gás ceaptha teasa ann in 2050, agus nach mbeidh an fás eacnamaíoch ceangailte a thuilleadh le húsáid acmhainní. Tá sé mar aidhm aige freisin caipiteal nádúrtha an Aontais a chosaint, a chaomhnú agus a fheabhsú, agus sláinte agus dea-bhail na saoránach a chosaint ar rioscaí agus tionchair a bhaineann leis an gcomhshaol. San am céanna, ní mór an t-aistriú sin a bheith cóir agus cuimsitheach, gan duine ar bith a fhágáil chun deiridh.
- (2) Le Tuarascáil Speisialta an Phainéil Idir-Rialtasaigh ar an Athrú Aeráide (IPCC) maidir leis na tionchair a ghabhann le téamh domhanda 1.5 °C os cionn na leibhéal réamhthionsclaíoch agus na conairí astaíochtaí gás ceaptha teasa domhanda gaolmhara⁴ cuirtear bunús láidir eolaíoch ar fáil chun dul i ngleic leis an athrú aeráide agus léirítear inti an gá atá le dlús a chur leis an ngníomhú ar son na haeráide. Daingnítear inti go bhfuil géarghá ann le hastaíochtaí gás ceaptha teasa a laghdú mar ábhar práinne, agus gur gá an t-athrú aeráide a theorannú go 1.5 °C, go háirithe chun an dóchúlacht go dtarlódh teagmhais fhoircneacha aimsire a laghdú. Léirítear sa Tuarascáil Mheasúnachta Dhomhanda 2019⁵ a d'eisigh an Clár Idir-Rialtasach maidir le Beartas Eolaíochta um Sheirbhísí Bithéagsúlachta agus Éiceachórais (IPBES) an chailliúint bithéagsúlachta ar fud an domhain agus gurb é an t-athrú aeráide an tríú fachtóir is mó is cúis leis an gcailliúint bithéagsúlachta⁶.

³ Teachtaireacht ón gCoimisiún - Comhaontú Glas don Eoraip, COM(2019) 640 final an 11 Nollaig 2019.

⁴ IPCC, 2018: *Global Warming of 1.5°C. An IPCC Special Report on the impacts of global warming of 1.5°C above pre-industrial levels and related global greenhouse gas emission pathways, in the context of strengthening the global response to the threat of climate change, sustainable development, and efforts to eradicate poverty* [Téamh Domhanda 1.5 °C. Tuarascáil Speisialta maidir le tionchair an téimh dhomhanda 1.5 °C os cionn na leibhéal réamhthionsclaíoch agus na conairí astaíochtaí gás ceaptha teasa domhanda gaolmhara, i gcomhthéacs an fhreagairt dhomhanda a neartú ar an mbagairt a bhaineann leis an athrú aeráide, ar an bhforbairt inbhuanaithe agus ar iarrachtaí an bhochtaineacht a dhíothú] [Masson-Delmotte, V., P. Zhai, H.-O. Pörtner, D. Roberts, J. Skea, P.R. Shukla, A. Pirani, W. Moufouma-Okia, C. Péan, R. Pidcock, S. Connors, J.B.R. Matthews, Y. Chen, X. Zhou, M.I. Gomis, E. Lonnoy, T. Maycock, M. Tignor, agus T. Waterfield (eagarthóirí)].

⁵ IPBES, 2019: *Global Assessment on Biodiversity and Ecosystem Services*. [Measúnú Domhanda ar Sheirbhísí Bithéagsúlachta agus Éiceachórais].

⁶ An Ghníomhaireacht Eorpach Comhshaoil – *The European environment – state and outlook 2020* [An Comhshaol Eorpach – staid agus forbhreathnú 2020] (Lucsamburg: Oifig Foilseachán an Aontais Eorpaigh, 2019).

- (3) Tá sé ríthábhachtach go mbeidh cuspóir seasta fadtéarmach ann chun rannhuidiú leis an gclaohlú eacnamaíoch agus sochaíoch, poist agus fás agus chun go mbainfear amach Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe na Náisiún Aontaithe, chomh maith le bogadh, ar bhealach cothrom agus costéifeachtach, i dtreo sprioc theochta Chomhaontú Pháras 2015 maidir leis an athrú aeráide i ndiaidh an 21ú Comhdháil de na Páirtithe i gCreat-Choinbhinsiún na Náisiún Aontaithe ar an Athrú Aeráide ('Comhaontú Pháras').
- (4) I gComhaontú Pháras leagtar amach sprioc fhadtéarmach maidir leis an meánmhéadú ar an teocht dhomhanda a choinneáil go mór faoi bhun 2 °C os cionn na leibhéal réamhthionsclaíoch agus iarrachtaí a dhéanamh an méadú ar an teocht a theorannú go 1.5 °C os cionn na leibhéal réamhthionsclaíoch⁷, agus leagtar béim ann ar a thábhachtaí atá sé oiriúnú do dhrochthionchair an athraithe aeráide⁸ agus na sreabha airgeadais a thabhairt ar aon dul leis an gcur chuige i dtaobh leibhéal íseal astaíochtaí gás ceaptha teasa agus forbairt aeráid-díonach⁹.
- (5) Is é is aidhm do ghníomhú ar son na haeráide an Aontais agus na mBallstát daoine agus an pláinéad, leas, rathúnas, sláinte, córais bhia, sláine na n-éiceachóras agus na bithéagsúlachta a chosaint ar bhagairt an athraithe aeráide, i gcomhthéacs chlár oibre 2030 maidir le forbairt inbhuanaithe, chun cuspóirí Chomhaontú Pháras a shaothrú agus chun an rathúnas a uasmhéadú laistigh de theorainneacha an phláinéid agus chun an athléimneacht a mhéadú agus chun leochaileacht na sochaí i leith an athraithe aeráide a laghdú.
- (6) Chun aeráidneodracht a bhaint amach, ba cheart rannhuidiú a éileamh ar gach earnáil eacnamaíoch [...] a ndéantar astaíochtaí nó aistrithe gás ceaptha teasa dá gcuid a rialáil i ndlí an Aontais. [...]
- (6a) I bhfianaise a thábhachtaí atá táirgeadh agus tomhaltas fuinnimh maidir le hastaíochtaí gás ceaptha teasa, is ríthábhachtach aistriú go córas fuinnimh slán sábháilte inbhuanaithe inacmhainne atá ag brath ar mhargadh inmheánach fuinnimh atá dea-fheidhmiúil. Is ábhair thábhachtacha spreagtha iad an claohlú digiteach, an nuálaíocht theicneolaíoch agus an taighde agus forbairt chun an cuspóir aeráidneodrachta a bhaint amach.

⁷ Airteagal 2.1.a de Chomhaontú Pháras.

⁸ Airteagal 2.1.b de Chomhaontú Pháras.

⁹ Airteagal 2.1.c de Chomhaontú Pháras.

- (7) Tá beartas uailmhianach maidir leis an ngníomhú ar son na haeráide á shaothrú ag an Aontas agus tá creat rialála curtha i bhfeidhm aige chun a sprioc 2030 maidir le hastaíochtaí gás ceaptha teasa a bhaint amach. Is é atá sa chreat rialála sin, *inter alia*, Treoir 2003/87/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle¹⁰, lena mbunaítear scéim um liúntais astaíochtaí gás ceaptha teasa a thrádáil laistigh den Aontas, Rialachán (AE) 2018/842 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle¹¹, lenar tugadh isteach spriocanna náisiúnta chun astaíochtaí gás ceaptha teasa a laghdú faoi 2030, agus Rialachán (AE) 2018/841 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle¹², faoina gceanglaítear ar na Ballstáit astaíochtaí gás ceaptha teasa agus aistrithe ó úsáid talún, athrú ar úsáid talún agus foraoiseacht a chothromú.
- (8) Ina theannta sin, ina Theachtaireacht ón gCoimisiún an 28 Samhain 2018 dar teideal '*A Clean Planet for all: A European strategic long-term vision for a prosperous, modern, competitive and climate-neutral economy*' [Pláinéad Glan do Chách: Fís uile-Eorpach straitéiseach fhadtéarmach ar mhaithe le geilleagar rathúil, nua-aimseartha, iomaíoch atá aeráidneodrach], tá fíis curtha i láthair ag an gCoimisiún maidir le glanastaíochtaí nialasacha gás ceaptha teasa a bhaint amach san Aontas faoi 2050 trí bhíthin aistriú atá cothrom ó thaobh na sochaí de agus cost-éifeachtach.

¹⁰ Treoir 2003/87/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 13 Deireadh Fómhair 2003 lena mbunaítear scéim um liúntais astaíochtaí gás ceaptha teasa a thrádáil laistigh den Aontas agus lena leasaítear Treoir 96/61/CE ón gComhairle (IO L 275, an 25 Deireadh Fómhair 2003, lch. 32).

¹¹ Rialachán (AE) 2018/842 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 30 Bealtaine 2018 maidir le laghduithe bliantúla ceangailteacha ar astaíochtaí gás ceaptha teasa ag na Ballstáit ó 2021 go 2030 lena rannchuidítear leis an ngníomhú ar son na haeráide chun na gealltanais a tugadh faoi Chomhaontú Pháras a chomhlíonadh, agus lena leasaítear Rialachán (AE) Uimh. 525/2013 (IO L 156, 19.6.2018, lch. 26).

¹² Rialachán (AE) 2018/841 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 30 Bealtaine 2018 maidir le hastaíochtaí agus aistrithe gás ceaptha teasa ó úsáid talún, athrú ar úsáid talún agus foraoiseacht a chur san áireamh i gcreat 2030 don aeráid agus don fhuinneamh, agus lena leasaítear Rialachán (AE) Uimh. 525/2013 agus Cinneadh Uimh. 529/2013/AE (IO L 156, 19.6.2018, lch. 1).

- (9) Trí bhíthin an phacáiste 'Fuinneamh Glan do Mhuintir na hEorpa ar fad'¹³ tá clár oibre uaillmhianach dícharbónaithe á shaothrú ag an Aontas trí Aontas Fuinnimh stóinsithe a thógáil, is é sin le rá trí spriocanna 2030 a leagan síos maidir le héifeachtúlacht agus cur chun feidhme fuinnimh inathnuaite i dTreoracha 2012/27/AE¹⁴ agus (AE) 2018/2001¹⁵ ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle, agus tríd an reachtaíocht ábhartha a atreisiú, lena n-áirítear Treoir 2010/31/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle¹⁶.
- (10) Tá an tAontas ina cheannródaí ar an aistriú chuig an aeráidneodracht agus tá sé tiomanta cuidiú leis an uaillmhian dhomhanda a ardú agus an fhreagairt dhomhanda ar an athrú aeráide a neartú, trí úsáid a bhaint as na huirlisí uile atá ar fáil dó, an taidhleoireacht aeráide san áireamh.
- (10a) Ba cheart don Aontas leanúint dá ghníomhú ar son na haeráide agus dá cheannaireacht idirnáisiúnta maidir leis an aeráid tar éis 2050, chun daoine agus an pláinéad a chosaint ar bhagairt an athraithe aeráide chontúirtigh agus na cuspóirí a leagtar amach i gComhaontú Pháras á saothrú agus measúnuithe eolaíocha IPCC á leanúint aige.

¹³ COM(2016) 860 final an 30 Samhain 2016.

¹⁴ Treoir 2012/27/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 25 Deireadh Fómhair 2012 maidir le héifeachtúlacht fuinnimh, lena leasaítear Treoracha 2009/125/CE agus 2010/30/AE agus lena n-aisghairtear Treoracha 2004/8/CE agus 2006/32/CE (IO L 315, 14.11.2012, lch. 1)

¹⁵ Treoir (AE) 2018/2001 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 11 Nollaig 2018 maidir le húsáid fuinnimh ó fhoinsí inathnuaite a chur chun cinn (IO L 328, 21.12.2018, lch. 82).

¹⁶ Treoir 2010/31/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 19 Bealtaine 2010 maidir le feidhmíocht fuinnimh foirgneamh (IO L 153, 18.6.2010, lch. 13).

- (11) D'iarr Parlaimint na hEorpa go ndéanfaí an t-aistriú is gá chuig sochaí aeráidneodrach faoi 2050 ar a dhéanaí agus fíorghaisce Eorpach a dhéanamh de sin¹⁷ agus tá éigeandáil aeráide agus chomhshaoil fógartha aici¹⁸. Tháinig an Chomhairle, sna Conclúidí uaithi an 12 Nollaig 2019¹⁹, ar chomhaontú maidir leis an gcuspóir Aontas aeráidneodrach a bhaint amach faoi 2050, i gcomhréir le cuspóirí Chomhaontú Pháras, ag aithint di san am céanna gur gá creat cumasúcháin a chur ar bun a rachaidh chun tairbhe do na Ballstáit uile agus lena gcuimsítear ionstraimí leordhóthanacha, dreasachtaí, tacaíocht agus infheistíochtaí chun aistriú costéifeachtúil, cóir, chomh maith le cothromúil go sóisialta agus cothrom a áirithiú, agus imthosca éagsúla náisiúnta maidir le túsphointí á gcur san áireamh. Thug sí dá haire freisin gur gá infheistíocht shuntasach phoiblí agus phríobháideach a dhéanamh san aistriú sin. [...] An 6 Márta 2020, chuir an tAontas a straitéis fhadtéarmach forbartha maidir le hastaíochtaí ísle gás ceaptha teasa [...] faoi bhráid Chreat-Choinbhinsiún na Náisiún Aontaithe ar an Athrú Aeráide tar éis don Chomhairle í a ghlacadh.
- (12) Ba cheart é a bheith mar aidhm ag an Aontas cothromaíocht a bhaint amach idir astaíochtaí antrapaigineacha ar fud an gheilleagair ag foinsí agus aistrithe trí bhíthin linnte gás ceaptha teasa, laistigh den Aontas faoi 2050. Ar na linnte sin tá réitigh nádúrtha agus theicneolaíochta mar a thuairiscítear ina fhardail gás ceaptha teasa don UNFCCC. [...] D'fhéadfadh na réitigh atá bunaithe ar theicneolaíochtaí gabhála agus stórála carbóin agus ar theicneolaíochtaí gabhála agus úsáide carbóin ról a imirt maidir le dícharbónú, go háirithe i dtaca le maolú ar astaíochtaí próisis in earnáil na tionsclaíochta, go háirithe do na Ballstáit sin a roghnaíonn an teicneolaíocht seo. Ba cheart do na Ballstáit uile cuspóir aeráidneodrachta 2050 an Aontais a shaothrú i dteannta a chéile agus ba cheart do na Ballstáit, Parlaimint na hEorpa, an Chomhairle agus an Coimisiún na bearta is gá a ghlacadh chun go bhféadfar sin a bhaint amach. Bearta ar leibhéal an Aontais, beidh siad sin ina gcuid thábhachtach de na bearta is gá chun an cuspóir sin a bhaint amach.

¹⁷ Rún ó Pharlaimint na hEorpa an 15 Eanáir 2020 maidir leis an gComhaontú Glas don Eoraip (2019/2956(RSP)).

¹⁸ Rún ó Pharlaimint na hEorpa an 28 Samhain 2019 maidir leis an éigeandáil aeráide agus chomhshaoil (2019/2930(RSP)).

¹⁹ Conclúidí arna nglacadh ag an gComhairle Eorpach ag an gcruinniú a bhí aici an 12 Nollaig 2019, EUCO 29/19, CO EUR 31, CONCL 9.

- (12a) I gconclúidí an 8 agus an 9 Márta 2007 agus conclúidí an 23 agus an 24 Deireadh Fómhair 2014 uaithi, d'fhormhuinigh an Chomhairle Eorpach sprioc an Aontais maidir le hastaíochtaí gás ceaptha teasa do 2020 agus creat beartais 2030 don aeráid agus don fhuinneamh, faoi seach. Ní dochar forálacha an Rialacháin seo maidir le sprioc aeráide an Aontais a chinneadh do 2040 [...] do ról na Comhairle Eorpaí, mar a leagtar amach sna Conarthaí é, maidir leis an treo polaitiúil ginearálta agus na tosaíochtaí polaitiúla ginearálta chun beartas aeráide an Aontais a fhorbairt.
- (13) [...] (*aistrithe chuig aithris nua 10a*)
- (14) Tá an t-oiriúnú ar cheann de phríomhghnéithe na freagartha domhanda fadtéarmaí ar an athrú aeráide. Dá bhrí sin, ba cheart do na Ballstáit agus don Aontas feabhas a chur ar a n-acmhainneacht oiriúnaithe, an athléimneacht a neartú agus leochaileacht i leith an athraithe aeráide a laghdú, mar a fhoráiltear in Airteagal 7 de Chomhaontú Pháras, agus na comhthairbhí a bhaineann le beartais agus reachtaíocht [...] eile a uasmhéadú. Ba cheart do na Ballstáit straitéisí agus pleananna náisiúnta cuimsitheacha a ghlacadh maidir leis an oiriúnú. Ba cheart don Aontas Eorpach féachaint le timpeallacht rialála fhabhrach a chruthú do bheartais náisiúnta agus do bhearta náisiúnta arna gcur ar bun ag na Ballstáit chun oiriúnú don athrú aeráide. Chun athléimneacht in aghaidh an athraithe aeráide agus cumais oiriúnaithe don athrú aeráide a fheabhsú tá gá le comhiarrachtaí ó earnálacha uile an gheilleagair agus na sochaí, chomh maith le comhtháthú agus comhchuibheas beartais i ngach reachtaíocht agus beartas ábhartha Eorpach.
- (14a) Beidh mórtionchair ag an athrú aeráide ar éiceachórais, ar mhuintir agus ar gheilleagar réigiúin uile an Aontais, amhail teas foircneach, tuilte, triomach, ganntanas uisce, ardú leibhéal na farraige, coscairt oighearshruthanna, dóiteáin foraoise, gaothstoitheadh agus caillteanais talmhaíochta. Is suntasach an tionchar a bhí ag teagmhais fhoircneacha aimsire le déanaí ar éiceachórais, rud a rinne difear do cheapadh carbóin agus do thoilltí stórais foraoise agus talaimh talmhaíochta. Is cabhair iad cumais oiriúnaithe agus an athléimneacht chun tionchair an athraithe aeráide a íoslaghdú agus chun dul i ngleic le tionchair dho-sheachanta ar bhealach atá cothrom ó thaobh na sochaí de. Tá sé costéifeachtach ullmhú do na tionchair sin agus is féidir comhthairbhí suntasacha d'éiceachórais, don tsláinte agus don gheilleagar eascairt as. [...] Is féidir le réitigh dhúlra-bhunaithe, go háirithe, dul chun tairbhe don mhaolú ar an athrú aeráide, don oiriúnú don athrú sin agus do chosaint na bithéagsúlachta.

(15) Agus na bearta ábhartha á ndéanamh acu ar leibhéal an Aontais agus ar an leibhéal náisiúnta chun an cuspóir aeráidneodrachta a bhaint amach, ba cheart do na Ballstáit, Parlaimint na hEorpa, an Chomhairle agus an Coimisiún rannchuidiú an aistrithe chuig an aeráidneodracht le dea-bhail na saoránach, rathúnas na sochaí agus iomaíochas an gheilleagair a chur san áireamh; slándáil agus inacmhainneacht fuinnimh agus bia; cothroime agus dlúthpháirtíocht ar fud na mBallstát agus laistigh díobh i bhfianaise a gcumais eacnamaíoch, a n-imthosca náisiúnta, amhail sainiúlachtaí na n-oileán, agus an ghá atá le cóineasú le himeacht ama; an gá leis an aistriú a dhéanamh ceart agus cothrom ó thaobh na sochaí de; an fhianaise eolaíoch is fearr dá bhfuil ar fáil agus, go háirithe na torthaí arna dtuairisciú ag IPCC; an gá atá le rioscaí a bhaineann leis an athrú aeráide a chomhtháthú i gcinntí maidir le hinfheistíocht agus pleanáil; cost-éifeachtacht agus neodracht na teicneolaíochta ó thaobh laghduithe agus aistrithe ar astaíochtaí gás ceaptha teasa a bhaint amach agus athléimneacht a mhéadú; dul chun cinn le himeacht ama maidir le sláine agus an leibhéal uailmhéine.

- (16) Chun an t-aistriú chuig an aeráidneodracht a bhaint amach, ní mór athruithe a dhéanamh ar an speictream beartais iomlán agus iarracht chomhchoiteann a dhéanamh i ngach earnáil den gheilleagar agus den tsochaí, mar a léiríonn an Coimisiún sa Teachtaireacht uaidh 'Comhaontú Glas don Eoraip'. Chuir an Chomhairle Eorpach in iúl sna Conclúidí uaidi an 12 Nollaig 2019 nach mór do reachtaíocht agus beartais ábhartha uile an Aontais a bheith comhchuí le comhlíonadh an chuspóra aeráidneodrachta agus cuidiú leis an gcuspóir sin agus, san am céanna, cothrom iomaíochta a urramú, agus d'iarr sí ar an gCoimisiún scrúdú a dhéanamh chun féachaint an gá na rialacha atá ann cheana a choigeartú.

- (17) Mar a fógraíodh sa Teachtaireacht ón gCoimisiún 'An Comhaontú Glas don Eoraip', rinne an Coimisiún measúnú ar sprioc 2030 an Aontais maidir le hastaíochtaí gás ceaptha teasa a laghdú sa Teachtaireacht uaidh dar teideal *Stepping up Europe's 2030 climate ambition - Investing in a climate-neutral future for the benefit of our people* [Dlús a chur le huaillmhian 2030 na hEorpa maidir leis an aeráid - Infheistiú i dtodhchaí atá neodrach ó thaobh na haeráide de chun leas an phobail]²⁰, bunaithe ar mheasúnú tionchair cuimsitheach agus an anailís a dhéanfaidh sé ar na pleananna comhtháite náisiúnta fuinnimh agus aeráide arna gcur chuig an gCoimisiún i gcomhréir le Rialachán (AE) 2018/1999 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle²¹. I bhfianaise an chuspóra aeráidneodrachta do 2050, ba cheart astaíochtaí gás ceaptha teasa a bheith laghdaithe agus aistrithe gás ceaptha teasa a bheith feabhsaithe faoi 2030, ionas go ndéanfar na glanastaíochtaí gás ceaptha teasa, is é sin líon na n-astaíochtaí tar éis aistrithe a asbhaint, a laghdú 55 % ar a laghad faoi 2030, ar fud an gheilleagair agus ar bhonn intíre, i gcomparáid le leibhéal 1990. D'fhormhuinigh an Chomhairle Eorpach an sprioc sin i gconclúidí an 10/11 Nollaig 2020 uaithi. **Thug sí treoir thosaigh freisin maidir lena cur chun feidhme.** Is sprioc is faide anonn chun críocha phointe (11) d'Airteagal 2 de Rialachán (AE) 2018/1999 í sprioc aeráide nua an Aontais do 2030, agus dá bhrí sin cuirtear í in ionad na sprice uile-Aontais do 2030 maidir le hastaíochtaí gás ceaptha teasa, sprioc a leagtar amach sa phointe sin. Thairis sin, faoin 30 Meitheamh 2021, ba cheart don Choimisiún measúnú a dhéanamh ar an méid ba ghá reachtaíocht an Aontais lena gcuirtear sprioc 2030 an Aontais chun feidhme a leasú chun na laghduithe sin ar ghlanastaíochtaí a bhaint amach.

²⁰ COM (2020) 562.

²¹ Rialachán (AE) 2018/1999 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 11 Nollaig 2018 maidir le Rialachas an Aontais Fuinnimh agus na Gníomhaíochta Aeráide, lena leasaítear Rialacháin (CE) Uimh. 663/2009 agus (CE) Uimh. 715/2009 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle, Treoracha 94/22/CE, 98/70/CE, 2009/31/CE, 2009/73/CE, 2010/31/AE, 2012/27/AE agus 2013/30/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle, Treoir 2009/119/CE agus Treoir (AE) 2015/652 ón gComhairle agus lena n-aisghairtear Rialachán (AE) Uimh. 525/2013 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle (IO L 328, 21.12.2018, lch. 1).

- (18) Chun a áirithiú go leanfaidh an tAontas agus na Ballstáit de bheith ar an mbóthar ceart chun an cuspóir aeráidneodrachta agus an dul chun cinn maidir le hoiriúnú a bhaint amach, ba cheart don Choimisiún measúnú rialta a dhéanamh ar dhul chun cinn, ag cur leis an bhfaisnéis mar a leagtar amach in Airteagal 7, lena n-áirítear faisnéis arna cur isteach agus arna tuairisciú faoi Rialachán (AE) 2018/1999. Chun go bhféadfar ullmhú go tráthúil don athbhreithniú domhanda dá dtagraítear in Airteagal 14 de Chomhaontú Pháras, ba cheart torthaí an mheasúnaithe sin a fhoilsiú faoin 30 Meán Fómhair gach cúig bliana, ag tosú in 2023. Tuigtear as sin gur cheart na tuarascálacha faoi Airteagail 35 agus 29(5) den Rialachán sin agus, sna blianta is infheidhme, na tuarascálacha gaolmhara faoi Airteagail 29(1) agus 32 a chur faoi bhráid Pharlaimint na hEorpa agus na Comhairle i gcomhthráth le torthaí an mheasúnaithe sin. Más neamhleor an dul chun cinn comhchoiteann a dhéanfaidh na Ballstáit i dtaca leis an gcuspóir aeráidneodrachta a bhaint amach nó i dtaca leis an oiriúnú nó mura mbíonn bearta an Aontais comhchuí leis an gcuspóir aeráidneodrachta nó más neamhleor iad chun an cumas oiriúnaithe a fheabhsú, an athléimneacht a threisiú nó chun leochaileacht a laghdú, ba cheart don Choimisiún na bearta is gá a dhéanamh i gcomhréir leis na Conarthaí. Ba cheart don Choimisiún freisin measúnú a dhéanamh ar bhearta náisiúnta ábhartha agus moltaí a eisiúint i gcás ina bhfaighidh sé nach bhfuil bearta Ballstáit comhchuí leis an gcuspóir aeráidneodrachta nó gur neamhleor iad chun an cumas oiriúnaithe a fheabhsú, an athléimneacht a threisiú agus an leochaileacht i leith an athraithe aeráide a laghdú.

- (19) Lena áirithiú go ndéanfar measúnú oibiachtúil láidir, bunaithe ar na torthaí eolaíocha teicniúla socheacnamaíocha is déanaí, agus ina mbainfear úsáid as raon leathan saineolais neamhspleách, ba cheart don Choimisiún a mheasúnú a bhunú ar fhaisnéis ábhartha lena n-áirítear faisnéis arna cur isteach agus arna tuairisciú ag na Ballstáit, tuarascálacha na Gníomhaireachta Eorpaí Comhshaoil, an fhianaise eolaíoch is fearr dá bhfuil ar fáil, lena n-áirítear tuarascálacha IPCC agus lena chois sin sonraí faireacháin cruinne a sholáthraíonn an clár Eorpach um Fhaireachán na Cruinne Copernicus. Ba cheart don Choimisiún an measúnú uaidh a bhunú ar chonair líneach tháscach lena nascfar sprioc aeráide an Aontais don bhliain 2030 agus an sprioc do 2040, ach a nglacfar í, le cuspóir aeráidneodrachta an Aontais agus a mbainfear feidhm as mar uirlis tháscach chun an dul chun cinn comhchoiteann i dtreo bhaint amach chuspóir aeráidneodrachta an Aontais a thomhas agus a mheas. Ní réamhbhreithnítear leis an gconair líneach tháscach sin aon chinneadh sprioc aeráide an Aontais a shocrú do 2040. Ós rud é gur thug an Coimisiún gealltanais féachaint ar an gcaoi ar féidir leis an earnáil phoiblí tacsanomaíocht an Aontais a úsáid i gcomhthéacs an Chomhaontaithe Ghlais don Eoraip, ba cheart go n-áireofaí ansin faisnéis ar an infheistíocht atá inbhuanaithe ó thaobh an chomhshaoil de, ón Aontas agus ó na Ballstáit, atá comhchuí le Rialachán (AE) 2020/852[An Rialachán maidir le Tacsanomaíocht]²² nuair a bheidh faisnéis den chineál sin ar fáil. Ba cheart don Choimisiún úsáid a bhaint as staitisticí agus sonraí Eorpacha i gcás ina mbeidh siad ar fáil agus grinnscrúdú saineolach a lorg. Ba cheart don Gníomhaireacht Eorpach Comhshaoil cuidiú leis an gCoimisiún, de réir mar is iomchuí agus i gcomhréir lena clár oibre bliantúil.
- (20) De bhrí go bhfuil ról láidir ag na saoránaigh chun an claochlú chuig an aeráidneodracht a chur chun cinn, ba cheart rannpháirtíocht láidir phoiblí agus shóisialta maidir leis an ngníomhú ar son na haeráide a éascú. Ba cheart don Choimisiún, dá bhrí sin, oibriú le gach cuid den tsochaí chun iad a chumasú agus a chumhachtú gníomhú i dtreo sochaí aeráidneodrach aeráid-díonach, lena n-áirítear trí bhíthin Comhshocrú Aeráide Eorpach a sheoladh.

²² Rialachán (AE) 2020/852 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 18 Meitheamh 2020 maidir le creat a bhunú chun infheistíocht inbhuanaithe a éascú, agus lena leasaítear Rialachán (AE) 2019/2088, IO L 198, 22.6.2020, lch. 13).

- (21) Chun intuarthacht agus muinín a chur ar fáil do na gníomhairí eacnamaíocha uile, lena n-áirítear gnólachtaí, oibrithe, infheisteoirí agus tomhaltóirí, chun a áirithiú go dtiocfaidh laghdú ar astaíochtaí gás ceaptha diaidh ar ndiaidh agus le himeacht ama agus go mbeidh an t-aistriú chuig an aeráidneodracht do-aisiompaithe, ba cheart don Choimisiún cuspóir aeráide idirmheánach do 2040 a mholadh, más iomchuí, ar a dhéanaí laistigh de shé mhí tar éis an chéad athbhreithnithe dhomhanda a dhéantar faoi Chomhaontú Pháras. Féadfaidh an Coimisiún moltaí a thabhairt maidir leis an sprioc idirmheánach [...] a athbhreithniú, agus torthaí na measúnuithe dá dtagraítear in Airteagail 5 agus 6 á gcur san áireamh chomh maith le torthaí an athbhreithnithe dhomhanda agus ar tharla go hidirnáisiúnta, lena n-áirítear amchláir choiteanna le haghaidh rannchuidithe arna gcinneadh go náisiúnta.
- (22) I gcomhréir le tiomantas an Choimisiúin do na prionsabail maidir le Reachtóireacht Níos Fearr, ba cheart iarracht a dhéanamh teacht ar chomhleanúnachas ionstraimí an Aontais maidir le laghduithe ar astaíochtaí gás ceaptha teasa. Ba cheart go gcuirfeadh an córas a úsáidtear chun an dul chun cinn maidir leis an gcuspóir aeráidneodrachta a bhaint amach a thomhas, chomh maith le comhchuibheas na mbeart a dhéantar leis an gcuspóir sin, cur leis an gcreat rialachais a leagtar síos i Rialachán (AE) 2018/1999 agus a bheith comhchuí leis, agus cúig ghné an Aontais Fuinnimh á gcur san áireamh. Go háirithe, ba cheart an córas tuairisciú a dhéanamh ar bhonn rialta agus seicheamhú mheasúnú agus ghníomhaíochtaí an Choimisiúin ar bhonn an tuairiscithe a ailíniú leis na ceanglais maidir le faisnéis a thíolacadh agus tuarascálacha a chur ar fáil ag na Ballstáit a leagtar síos i Rialachán (AE) 2018/1999. Dá bhrí sin ba cheart Rialachán (AE) 2018/1999 a leasú chun an cuspóir aeráidneodrachta a chur san áireamh sna forálacha ábhartha.
- (23) Dúshlán trasteorann atá san athrú aeráide de réir sainmhínte agus ní mór gníomhaíocht comhordaithe a dhéanamh ar leibhéal an Aontais chun beartais náisiúnta a fhorlíonadh agus a atreisiú go héifeachtach. Ós rud é nach féidir leis na Ballstáit cuspóirí an Rialacháin seo, eadhon aeráidneodracht a bhaint amach san Aontas faoi 2050, a ghnóthú go leordhóthanach ach gur féidir, de bharr scála agus éifeachtaí, iad a ghnóthú níos fearr ar leibhéal an Aontais, féadfaidh an tAontas bearta a ghlacadh, i gcomhréir le prionsabal na coimhdeachta a leagtar amach in Airteagal 5 den Chonradh ar an Aontas Eorpach. I gcomhréir le prionsabal na comhréireachta a leagtar amach san Airteagal sin, ní théann an Rialachán seo thar a bhfuil riachtanach chun na cuspóirí sin a ghnóthú,

TAR ÉIS AN RIALACHÁN SEO A GHLACADH:

Airteagal 1

Ábhar agus raon feidhme

Leis an Rialachán seo, bunaítear creat le haghaidh laghdú do-chúlaithe de réir a chéile ar astaíochtaí antrapaigineacha gás ceaptha ag foinsí agus chun feabhas a chur ar aistrithe [...] trí bhíthin linnte san Aontas.

Leagtar amach sa Rialachán seo cuspóir ceangailteach maidir le haeráidneodracht san Aontas faoi 2050, chun an sprioc fhadtéarmach teochta a leagtar amach in Airteagal 2 de Chomhaontú Pháras a shaothrú, agus déantar foráil ann maidir le dul chun cinn chun sprioc an oiriúnaithe dhomhanda a bhunaítear le Airteagal 7 de Chomhaontú Pháras a shaothrú. Leagtar amach ann freisin sprioc cheangailteach de chuid an Aontais maidir le laghdú intíre ar ghlanastaíochtaí gás ceaptha teasa don bhliain 2030.

Tá feidhm ag an Rialachán seo maidir le hastaíochtaí antrapaigineacha ag foinsí agus aistrithe trí bhíthin linnte [...] na ngás ceaptha teasa a liostaítear i gCuid 2 d'Iarscríbhinn V a ghabhann le Rialachán (AE) 2018/1999.

Airteagal 2

An cuspóir aeráidneodrachta

1. Déanfar astaíochtaí agus aistrithe gás ceaptha teasa a rialaítear le dlí an Aontais a chothromú faoi 2050 ar a dhéanaí, agus, ar an gcaoi sin, astaíochtaí a laghdú go glan-nialasach faoin dáta sin.
2. Déanfaidh institiúidí ábhartha an Aontais agus na Ballstáit na bearta is gá ar leibhéal an Aontais agus ar an leibhéal náisiúnta faoi seach chun gur féidir an cuspóir aeráidneodrachta, a leagtar amach i mír 1 a bhaint amach ar bhonn comhchoiteann, agus an tábhacht a bhaineann leis an gcothroime agus leis an dlúthpháirtíocht araon a chur chun cinn i measc na mBallstát agus costéifeachtacht [...] bhaint amach an chuspóra sin á gcur san áireamh.
3. [...]
4. [...]

Airteagal 3

Spriocanna aeráide idirmheánacha

1. Chun an cuspóir aeráidneodrachta a leagtar amach in Airteagal 2(1) a bhaint amach, is é a bheidh i sprioc cheangailteach aeráide an Aontais do 2030 laghdú 55 % ar a laghad ar ghlanastaíochtaí gás ceaptha teasa intíre (líon na n-astaíochtaí gan aistrithe) i gcomparáid le leibhéal 1990 faoi 2030.
2. Faoi 30 Meitheamh 2021, déanfaidh an Coimisiún athbhreithniú ar reachtaíocht ábhartha an Aontais chun gur féidir an sprioc a leagtar amach i mír 1 den Airteagal seo agus an cuspóir aeráidneodrachta a leagtar amach in Airteagal 2(1) a bhaint amach agus breithneoidh sé na bearta is gá a dhéanamh, lena n-áirítear tograí reachtacha a ghlacadh, i gcomhréir leis na Conarthaí.

Faoi chuimsiú an athbhreithnithe sin agus na n-athbhreithnithe sin a dhéanfar feasta, déanfaidh an Coimisiún measúnú ar infhaighteacht ionstraimí agus dreasachtaí leordhóthanacha faoi dhlí an Aontais le haghaidh shlógadh na n-infheistíochtaí is gá, agus molfaidh sé bearta mar is gá.

- 2a. D'fhoill an cuspóir aeráidneodrachta mar a leagtar amach in Airteagal 2(1) é a bhaint amach, socrófar sprioc aeráide uile-Aontais do 2040. Chuige sin, laistigh de shé mhí ar a dhéanaí tar éis an chéad stocáirimh dhomhanda dá dtagraítear in Airteagal 14 de Chomhaontú Pháras, déanfaidh an Coimisiún togra, de réir mar is iomchuí, chun an Rialachán sin a leasú chun sprioc aeráide 2040 an Aontais a áireamh, agus torthaí na measúnuithe dá dtagraítear in Airteagail 5 agus 6 agus torthaí an athbhreithnithe dhomhanda á gcur san áireamh.

3. Agus sprioc aeráide an Aontais do 2040 á moladh aige i gcomhréir le mír 2a, breithneoidh an Coimisiún an méid seo a leanas:
- (a) cost-éifeachtacht agus éifeachtúlacht eacnamaíoch;
 - (b) iomaíochas gheilleagar an Aontais;
 - (c) an teicneolaíocht is fearr dá bhfuil ar fáil;
 - (d) éifeachtúlacht fuinnimh, inacmhainneacht fuinnimh agus cinnteacht soláthair;
 - (e) cothroime agus dlúthpháirtíocht idir na Ballstáit agus laistigh díobh;
 - (f) an gá atá ann éifeachtacht agus dul chun cinn comhshaoil a áirithiú le himeacht ama;
 - (g) riachtanais agus deiseanna infheistíochta;
 - (h) an gá atá ann aistriú atá cóir agus cothrom ó thaobh na sochaí de a áirithiú;
 - (i) forbairtí idirnáisiúnta agus iarrachtaí a rinneadh chun cuspóirí fadtéarmacha Chomhaontú Pháras agus cuspóir deiridh Chreat-Choinbhinsiún na Náisiún Aontaithe ar an Athrú Aeráide a bhaint amach;
 - (j) an fhianaise eolaíoch is fearr agus is déanaí dá bhfuil ar fáil, lena n-áirítear na tuarascálacha is déanaí ó IPCC.
5. Laistigh de shé mhí tar éis an dara athbhreithniú domhanda, féadfaidh an Coimisiún a mholadh go ndéanfar athbhreithniú ar sprioc aeráide an Aontais do 2040 i gcomhréir le hAirteagal 9a den Rialachán seo [...].
6. Coinneofar forálacha an Airteagail seo faoi athbhreithniú i bhfianaise forbairtí idirnáisiúnta agus i bhfianaise iarrachtaí arna ndéanamh chun cuspóirí fadtéarmacha Chomhaontú Pháras a bhaint amach, lena n-áirítear maidir leis na torthaí ar phléití idirnáisiúnta ar fhrámaí ama comhchoiteanna le haghaidh rannchuidithe arna gcinneadh go náisiúnta.

Airteagal 4

Oiriúnú don athrú aeráide

1. Áiritheoidh institiúidí ábhartha an Aontais agus na Ballstáit go ndéanfar dul chun cinn leanúnach maidir le hacmhainneacht oiriúnaithe a fheabhsú, an athléimneacht a neartú agus leochaileacht i leith athrú aeráide a laghdú i gcomhréir le hAirteagal 7 de Chomhaontú Pháras.
- 1a. Áiritheoidh institiúidí ábhartha an Aontais agus na Ballstáit freisin go mbeidh na beartais maidir le hoiriúnú san Aontas agus sna Ballstáit comhthacúil, go gcuirfear comhthairbhí ar fáil do bheartais earnálacha agus go n-oibríonn siad chun oiriúnú don athrú aeráide a chomhtháthú níos fearr sna réimsí beartais uile.
2. Déanfaidh na Ballstáit straitéisí agus pleananna a fhorbairt agus a chur chun feidhme [...], bunaithe ar bhunlínte láidre aeráide agus leochaileachta agus ar mheasúnuithe ar dhul chun cinn.

Airteagal 5

Measúnú ar dhul chun cinn agus bearta an Aontais

1. Faoi 30 Meán Fómhair 2023, agus gach cúig bliana ina dhiaidh sin, déanfaidh an Coimisiún measúnú, mar aon leis an measúnú dá bhforáiltear faoi Airteagal 29(5) de Rialachán (AE) 2018/1999, ar an méid seo a leanas:
 - (a) an dul chun cinn comhchoiteann a dhéanfaidh na Ballstáit uile chun an cuspóir aeráidneodrachta a leagtar amach in Airteagal 2(1) [...] a bhaint amach;
 - (b) an dul chun cinn comhchoiteann a dhéanfaidh na Ballstáit uile maidir le hoiriúnú dá dtagraítear in Airteagal 4.Déanfaidh an Coimisiún conclúidí an mheasúnaithe sin, mar aon leis an Tuarascáil ar Staid an Aontais arna hullmhú an bhliain féilire sin i gcomhréir le hAirteagal 35 de Rialachán (AE) 2018/1999, a chur faoi bhráid Pharlaimint na hEorpa agus na Comhairle.

2. Faoin 30 Meán Fómhair 2023, agus gach 5 bliana ina dhiaidh sin, déanfaidh an Coimisiún athbhreithniú ar an méid seo a leanas:
- (a) comhchuibheas bheartais an Aontais leis an gcuspóir aeráidneodrachta a leagtar amach in Airteagal 2(1)[...];
 - (b) comhchuibheas bheartais an Aontais lena áirithiú go ndéanfar dul chun cinn maidir leis an oiriúnú dá dtagraítear in Airteagal 4.
3. I gcás ina gcinntídh an Coimisiún, bunaithe ar an measúnú dá dtagraítear i míreanna 1 agus 2, nach bhfuil bearta an Aontais comhchuí leis an gcuspóir aeráidneodrachta a leagtar amach in Airteagal 2(1) nó nach bhfuil sé comhchuí lena áirithiú go ndéanfar dul chun cinn leis an oiriúnú dá dtagraítear in Airteagal 4, nó gur neamhleor an dul chun cinn i dtreo an chuspóra aeráidneodrachta nó i dtreo an oiriúnaithe dá dtagraítear in Airteagal 4, déanfaidh sé na bearta is gá i gcomhréir leis na Conarthaí [...].
4. Déanfaidh an Coimisiún measúnú ar aon dréachtbheart nó ar aon dréacht-togra reachtach i bhfianaise an chuspóra aeráidneodrachta a leagtar amach in Airteagal 2(1) [...] sula nglacfar é, agus déanfar an anailís sin a áireamh in aon mheasúnú tionchair a ghabhann leis na bearta nó na tograí sin, agus cuiridh sé toradh an mheasúnaithe sin ar fáil don phobal tráth a ghlactha. Déanfaidh an Coimisiún measúnú freisin ar cé acu atá nó nach bhfuil an dréachtbheart nó an togra reachtach sin comhchuí lena áirithiú go ndéanfar an dul chun cinn le hoiriúnú dá dtagraítear in Airteagal 4.

Airteagal 6

Measúnú ar bhearta náisiúnta

1. Faoin 30 Meán Fómhair 2023, agus gach 5 bliana ina dhiaidh sin, déanfaidh an Coimisiún measúnú ar an méid seo a leanas:
- (a) comhchuibheas na mbearta náisiúnta a shainaithnítear, ar bhonn na bPleananna Náisiúnta Fuinnimh agus Aeráide nó na dTuarascálacha Débhliantúla ar Dhul Chun Cinn arna dtíolacadh i gcomhréir le Rialachán (AE) 2018/1999, de réir mar is ábhartha don chuspóir aeráidneodrachta a leagtar amach in Airteagal 2(1) a bhaint amach, leis an gcuspóir sin [...];

- (b) comhchuibheas na mbeart ábhartha náisiúnta lena áirithiú go ndéanfar dul chun cinn maidir leis an oiriúnú dá dtagraítear in Airteagal 4, agus straitéisí náisiúnta maidir leis an oiriúnú dá dtagraítear in Airteagal 4(2) á gcur san áireamh.

Déanfaidh an Coimisiún conclúidí an mheasúnaithe sin, mar aon leis an Tuarascáil ar Staid an Aontais arna hullmhú an bhliain féilire sin i gcomhréir le hAirteagal 35 de Rialachán (AE) 2018/1999, a chur faoi bhráid Pharlaimint na hEorpa agus na Comhairle.

2. I gcás ina bhfaighidh an Coimisiún, tar éis aird chuí a thabhairt ar an dul chun cinn comhchoiteann arna mheasúnú i gcomhréir le hAirteagal 5(1), nach bhfuil bearta Ballstáit comhchuí leis an gcuspóir sin [...] nó nach bhfuil siad comhchuí lena áirithiú go ndéanfar dul chun cinn maidir leis an oiriúnú dá dtagraítear in Airteagal 4, féadfaidh sé moltaí a eisiúint chuig an mBallstát sin. Déanfaidh an Coimisiún na moltaí sin a chur ar fáil don phobal.
3. I gcás ina n-eiseofar moladh i gcomhréir le mír 2, beidh feidhm ag na prionsabail seo a leanas:
- (a) tabharfaidh an Ballstát lena mbaineann aird chuí ar an moladh de mheon dlúthpháirtíochta idir Ballstáit agus an tAontas agus idir na Ballstáit;
- (b) leagfaidh an Ballstát lena mbaineann amach, ina chéad tuarascáil ar dhul chun cinn a chuirfear isteach i gcomhréir le hAirteagal 17 de Rialachán (AE) 2018/1999, sa bhliain tar éis na bliana inar eisíodh an moladh, an chaoi a bhfuil aird chuí tugtha aige ar an moladh. Má chinneann an Ballstát lena mbaineann gan dul i ngleic le moladh nó le cuid shuntasach de, cuirfidh an Ballstát sin a réasúnaíocht chuig an gCoimisiún;
- (c) ba cheart na moltaí a bheith ina gcomhlánú ar na moltaí tírshonracha is déanaí arna n-eisiúint i gcomhthéacs an tSeimeastair Eorpaigh.

Forálacha coiteanna maidir le measúnú an Choimisiúin

- 2. Déanfaidh an Coimisiún an chéad mheasúnú agus an dara measúnú uaidh, dá dtagraítear in Airteagail 5 agus 6, a bhunú ar chonair líneach tháscach ar a leagtar amach an bealach chun glanastaíochtaí a laghdú ar leibhéal an Aontais lena nascfar sprioc 2030 an Aontais don aeráid dá dtagraítear in Airteagal 3(1), sprioc aeráide an Aontais do 2040, nuair a ghlacfar í, agus an cuspóir aeráidneodrachta mar a leagtar amach in Airteagal 2(1).
- 1. Bunóidh an Coimisiún aon mheasúnú ina dhiaidh sin ar chonair líneach tháscach lena nascfar sprioc aeráide an Aontais do 2040, nuair a ghlacfar í, agus an cuspóir aeráidneodrachta mar a leagtar amach in Airteagal 2(1).
1. De bhreis ar na bearta náisiúnta dá dtagraítear in Airteagal 6(1)(a), déanfaidh an Coimisiún a mheasúnú dá dtagraítear in Airteagail 5 agus 6 a bhunú ar an méid seo a leanas, ar a laghad:
- (a) faisnéis a chuirtear isteach agus a thuairiscítear faoi Rialachán (AE) 2018/1999;
 - (b) tuarascálacha ón nGníomhaireacht Eorpach Comhshaoil (EEA) agus ó Airmheán Comhpháirteach Taighde an Choimisiúin (JRC);
 - (c) staitisticí agus sonraí Eorpacha, lena n-áirítear iad siúd ó chlár an Aontais um fhaire agus um fhaireachán na Cruinne Copernicus agus sonraí maidir le cailíteanais ó thionchair dhíobhálacha aeráide, arna mbreathnú agus arna réamh-mheasadh, i gcás ina mbeidh sin ar fáil; agus
 - (d) an fhianaise eolaíoch is fearr dá bhfuil ar fáil, lena n-áirítear na tuarascálacha is déanaí ó IPCC, ó IPBES agus ó eagraíochtaí idirnáisiúnta [...] eile; agus
 - (e) aon fhaisnéis fhorlíontach maidir le hinfheistíocht atá inbhuanaithe ó thaobh an chomhshaoil de, ag an Aontas agus na Ballstáit, lena n-áirítear, nuair a bhíonn fáil uirthi, infheistíocht atá comhchuí le Rialachán (AE) 2020/852
[An Rialachán maidir le Tacsanomaíocht].

2. Tabharfaidh EEA cúnamh don Choimisiún agus an measúnú dá dtagraítear in Airteagail 5 agus 6 á ullmhú, i gcomhréir lena chlár oibre bliantúil.

Airteagal 8

Rannpháirtíocht an phobail

Oibreoidh an Coimisiún le gach cuid den tsochaí chun iad a chumasú agus a chumhachtú chun gníomhú i dtreo aistriú atá cóir cothrom ó thaobh na sochaí de chun sochaí aeráidneodrach agus aeráid-díonach a bhaint amach. Déanfaidh an Coimisiún próiseas cuimsitheach inrochtana ar gach leibhéal, lena n-áirítear ar an leibhéal náisiúnta, réigiúnach agus áitiúil agus le comhpháirtithe sóisialta, le lucht gnó, na saoránaigh agus leis an tsochaí shibhialta, chun dea-chleachtais a mhalartú agus chun gníomhaíochtaí a shainaithint lena gcuideofar le cuspóirí an Rialacháin sin a bhaint amach. Ina theannta sin, féadfaidh an Coimisiún leas a bhaint as na hidirphléití il-leibhéil maidir leis an aeráid agus an fuinneamh i gcomhréir le hAirteagal 11 de Rialachán (AE) 2018/1999.

Airteagal 9

[...] (*Airteagal scriosta*)

Airteagal 9a

Athbhreithniú

Cuirfidh an Coimisiún tuarascáil faoi bhráid Pharlaimint na hEorpa agus na Comhairle, laistigh de thréimhse sé mhí, ó gach athbhreithniú domhanda faoi Chomhaontú Pháras, mar aon le conclúidí na measúnuithe, dá dtagraítear in Airteagail 5 agus 6, maidir le feidhmiú an Rialacháin seo, ina gcuirfear san áireamh an gá atá ann dul chun cinn a áirithiú maidir leis an gcuspóir aeráidneodrachta dá dtagraítear in Airteagal 2(1) a bhaint amach agus chun comhsheasmhacht a áirithiú leis an dul chun cinn maidir le hoiriúnú dá dtagraítear in Airteagal 4. Féadfaidh an Coimisiún tograí a chur faoi bhráid Pharlaimint na hEorpa agus na Comhairle chun an Rialachán seo a leasú i gcás inarb iomchuí.

Airteagal 10

Leasuithe ar Rialachán (AE) 2018/1999

Leasaítear Rialachán (AE) 2018/1999 mar a leanas:

(1) in Airteagal 1(1), cuirtear an méid seo a leanas in ionad phointe (a):

'(a) straitéisí agus bearta a chur chun feidhme arna gceapadh chun cuspóir aeráidneodrachta an Aontais mar a leagtar amach in Airteagal 2 de Rialachán .../... [Dlí Aeráide] a bhaint amach, cuspóirí agus spriocanna an Aontais Fuinnimh, agus, don chéad tréimhse deich mbliana ó 2021 go 2030 go háirithe, spriocanna an Aontais do 2030 maidir le fuinneamh agus aeráid;';

(2) in Airteagal 2, cuirtear an méid seo a leanas in ionad mhír 7:

'(7) ciallaíonn "réamh-mheastacháin" réamhaisnéisí ar astaíochtaí antrapaigineacha gás ceaptha teasa ag foinsí agus ar aistrithe gás ceaptha teasa trí bhíthin linnte nó forbairtí ar an gcóras fuinnimh, lena n-áirítear, ar a laghad, meastacháin chainníochtúla do sheicheamh sé bliana sa todhchaí dar críoch 0 nó 5 díreach i ndiaidh na bliana tuairisciúcháin;

(3) in Airteagal 3(2), cuirtear an méid seo a leanas in ionad phointe (f):

'(f) measúnú ar thionchar na mbeartas agus na mbeart atá beartaithe chun na cuspóirí dá dtagraítear i bpointe (b) den mhír seo a bhaint amach, lena n-áirítear a gcomhchuibheas le cuspóir aeráidneodrachta an Aontais a leagtar amach in Airteagal 2 de Rialachán .../... [Dlí Aeráide], agus leis na cuspóirí fadtéarmacha maidir le hastaíochtaí gás ceaptha teasa a laghdú faoi Chomhaontú Pháras agus leis na straitéisí fadtéarmacha dá dtagraítear in Airteagal 15;';

(4) cuirtear pointe (e) seo a leanas le hAirteagal 8(2):

'(e) an chaoi ina gcuireann na beartais agus na bearta atá ann cheana agus na beartais agus na bearta atá beartaithe le baint amach chuspóir aeráidneodrachta an Aontais a leagtar amach in Airteagal 2 de Rialachán .../... [Dlí Aeráide].';

(5) Cuirtear an méid seo a leanas in ionad Airteagal 11:

'Airteagal 11

Idirphlé il-leibhéil maidir leis an aeráid agus fuinneamh

Déanfaidh gach Ballstát idirphlé il-leibhéil a bhunú maidir leis an aeráid agus fuinneamh de bhun na rialacha náisiúnta ina mbeidh údaráis áitiúla, an tsochaí shibhialta, lucht gnó, infheisteoirí agus scairshealbhóirí eile agus an pobal i gcoitinne in ann a bheith páirteach go gníomhach i mbaint amach chuspóir aeráidneodrachta an Aontais a leagtar amach in Airteagal 2 de Rialachán .../...[Dlí Aeráide] agus sna cásanna éagsúla atá beartaithe do bheartais fuinnimh agus aeráide agus an méid sin a phlé, lena n-áirítear ar bhonn fadtéarmach, agus athbhreithniú a dhéanamh ar dhul chun cinn, mura bhfuil struchtúr chun na críche céanna ann cheana. Féadfar plé a dhéanamh ar phleananna fuinnimh agus aeráide náisiúnta comhtháite laistigh de chreat den chineál sin.';

(6) In Airteagal 15(3), cuirtear an méid seo a leanas in ionad phointe (c):

'(c) laghduithe fadtéarmacha ar astaíochtaí gás ceaptha teasa agus feabhsuithe ar aistrithe trí bhíthin linnte i ngach earnáil i gcomhréir le cuspóir aeráidneodrachta an Aontais a leagtar amach in Airteagal 2 de Rialachán .../... [Dlí Aeráide], i gcomhthéacs na laghduithe agus na bhfeabhsuithe is gá ar aistrithe trí bhíthin linnte de réir an Phainéil Idir-Rialtasaigh ar an Athrú Aeráide (IPCC) chun astaíochtaí gás ceaptha teasa an Aontais a laghdú ar bhealach costéifeachtach agus chun aistrithe trí bhíthin linnte a fheabhsú chun spriocanna teochta Chomhaontú Pháras a shaothrú ionas go mbainfear amach cothromaíocht idir astaíochtaí antrapaigineacha ag foinsí aistrithe gás ceaptha teasa trí bhíthin linnte laistigh den Aontas [...] agus, de réir mar is iomchuí, astaíochtaí diúltacha a bhaint amach ina dhiaidh sin;'

(7) leasaítear Iarscríbhinn I, Cuid 1 mar a leanas:

(a) i roinn A, pointe 3.1.1., cuirtear an méid seo a leanas in ionad phointe (i):

'(i) Beartais agus bearta chun an sprioc a leagtar síos faoi Rialachán (AE) 2018/842 dá dtagraítear i bpointe 2.1.1 a bhaint amach agus beartais agus bearta chun Rialachán (AE) 2018/841 a chomhlíonadh, lena gcumhdófaí na príomhearnálacha uile i dtaca le hastú agus na hearnálacha i dtaca le feabhsúchán ar aistrithe, ag féachaint don chuspóir aeráidneodrachta a leagtar amach in Airteagal 2 de Rialachán .../... [Dlí Aeráide]';

(b) i Roinn B, cuirtear isteach an pointe 5.5 seo a leanas:

'5.5. Rannhuidiú na mbeartas agus na mbeart atá beartaithe le baint amach chuspóir aeráidneodrachta an Aontais a leagtar amach in Airteagal 2 de Rialachán .../... [Dlí Aeráide]';

(7a) Cuirtear an méid seo a leanas in ionad Airteagal 45:

Tuairisceoidh an Coimisiún do Pharlaimint na hEorpa agus don Chomhairle, laistigh de thréimhse sé mhí ó gach athbhreithniú domhanda arna chomhaontú faoi Airteagal 14 de Chomhaontú Pháras, maidir le feidhmiú an Rialacháin seo, a rannchuidiú le rialú an Aontais Fuinnimh, a rannchuidiú le spriocanna fadtéarmacha Chomhaontú Pháras, dul chun cinn i dtreo spriocanna 2030 don aeráid agus don fhuinneamh a bhaint amach, cuspóir aeráidneodrachta an Aontais, a leagtar amach in Airteagal 2(1) de Rialachán .../... [Dlí Aeráide], cuspóirí breise an Aontais Fuinnimh agus le forálacha pleanála, tuairisciúcháin agus faireacháin a leagtar síos sa Rialachán seo a bheith i gcomhréir le dlí eile an Aontais nó le cinntí a bhaineann le UNFCCC agus le Comhaontú Pháras. Féadfaidh tograí reachtacha a bheith ag gabháil leis na tuarascálacha ón gCoimisiún de réir mar is iomchuí.

(8) in Iarscríbhinn VI, cuirtear an méid seo a leanas in ionad phointe (viii) de phointe (c):

'(viii) measúnú ar rannchuidiú an bheartais nó an bhirt ar bhaint amach chuspóir aeráidneodrachta an Aontais a leagtar amach in Airteagal 2 de Rialachán .../...[Dlí Aeráide] agus ar bhaint amach na straitéise fadtéarmaí dá dtagraítear in Airteagal 15;'

Airteagal 11

Teacht i bhfeidhm

Tiocfaidh an Rialachán seo i bhfeidhm an fichiú lá tar éis lá a fhoilsithe in *Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh*.

Beidh an Rialachán seo ina cheangal go huile agus go hiomlán agus beidh sé infheidhme go díreach i ngach Ballstát.

Arna dhéanamh sa Bhruiséil,

Thar ceann Pharlaimint na hEorpa
An tUachtarán

Thar ceann na Comhairle
An tUachtarán
